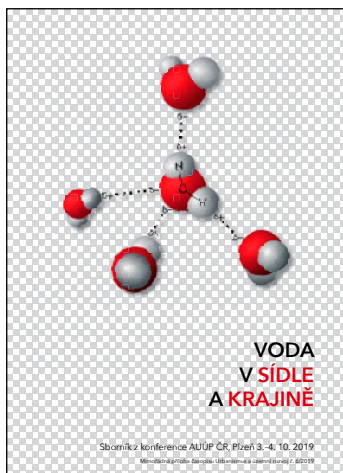

V souvislosti s klimatickými změnami posledních desetiletí se téma vody dostává do popředí zájmu nejen vědců, ale je stále častěji předmětem odborných i laických diskusí ve veřejném prostoru, ty politické nevyjímaje. V souvislosti se zahušťováním měst, vznikem tepelných ostrovů a nízkým procentem vzrostlé zeleně v centrech měst trpíme v letních měsících stále častěji přehříváním budov a ulic. Voda jako jeden z ochlazovacích prvků sehrává v tomto případě zásadní roli. Právě významu vody v sídle, ale i v současné krajině se rozhodla Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR věnovat další ze svých pravidelných odborných konferencí. Možná záměrně, možná náhodou bylo jako místo konání konference vybráno „město čtyř řek“ – Plzeň.

Úvodního slova se zhostil jako již tradičně předseda Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR **Petr Durdík** a poukázal zejména na význam vody v souvislosti s negativními projevy te-

pelných ostrovů v centrech měst a potřebou zamezit nežádoucímu odtoku srážkových vod v urbanizovaných územích.

Zástupci Krajského úřadu Plzeňského kraje, paní náměstkyně **Marcela Krejsová** a primátor města Plzně **Martin Baxa** seznámili účastníky konference s historií města z hlediska územního plánování a upozornili na současnou problematiku města z hlediska hospodaření s vodou – dochází k vysychání rybníční soustavy Bolevecké rybníky, která sehrává pro město klíčovou roli nejen z hlediska zásobního rezervoáru, ale také co do jejího rekreačního potenciálu.

Problematice ochrany vod v Plzeňském kraji se věnoval ve svém příspěvku **Josef Velíšek** z Odboru regionálního rozvoje. Krajský úřad nechal v letech

2009–2011 pořídit územní studii, na jejímž základě byly vyhodnoceny retenční kapacity území kraje pro akumulaci povrchových vod, posouzeny možnosti rozlivových území a navržena opatření pro snížení následků povodní. Z dalších dokumentů zpracovaných na úrovni kraje zmínil Josef Velíšek každoročně aktualizovaný Program rozvoje vodovodů a kanalizací a Digitální povodňový plán Plzeňského kraje.

Zástupkyně Útvaru rozvoje a koncepce města Plzně **Jitka Hánová** provedla účastníky konference historií plzeňských vodních toků se zaměřením na problematiku protipovodňových opatření. Na základě vyhodnocení škod způsobených povodní v roce 2002 přehodnotilo město plán zátopových území a v roce 2004 zpracovalo Povodňo-

vý model města Plzně, na jehož základě byla zpracována Koncepce protipovodňové ochrany města. V souvislosti se změnou klimatu se však musejí zástupci města vypořádat v posledních letech i s obdobími sucha a nedostatkem vody. V roce 2018 byl v rámci pilotního projektu Satelitní monitoring Plzeň 2018 zpracován tepelný ostrov města a metodika Požadavky na řešení dešťových vod zaměřená na hospodaření s vodou na veřejných prostranstvích. V současné době probíhají práce na dokumentu Koncepce odtokových poměrů.

Zahraniční příspěvek přednesl **Barnabás Kőrmöndi** z Maďarského centra urbanismu. Ve svém vystoupení představil lokální i mezinárodní projekty z maďarského úseku Dunaje, na základě kterých budou přijata opatření na ochranu přírodních hodnot 900 ostrovů v řečišti Dunaje s ohledem na regulaci turistického ruchu v daných lokalitách.

Zajímavým zpestřením konference pak byla filozofická úvaha na téma vody v krajině **Jiřího Sádla** z Botanického ústavu Akademie věd v Průhonicích.

Následující příspěvky byly věnovány konkrétním příkladům z praxe. Vedoucí oblastního dispečinku Povodí Vltavy, závod Berounka, **Petr Vicenda**, prezentoval zajímavý příspěvek věnovaný pitné, dešťové i rekreační vodě v Plzni. Z nabízených řešení se jako nejúčinnější jeví odpovědné nakládání s dešťovou

vodou v ploše sídel i krajiny, využívání jednotlivých segmentů zelené a modré infrastruktury (např. zelené střechy a fasády), budování retenčních nádrží a vyšší investice do technologií.

Petr Fučík z Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy představil projekt RainPRAGUE zaměřený na efektivní hospodaření se srážkovou vodou na území Prahy. Cílem projektu je identifikace lokalit se zvýšeným rizikem povrchového a rychlého podpovrchového odtoku, eroze a vnesu sedimentů/polutantů do vodních toků a nádrží a vytvoření ochranného managementu pozemků ve vlastnictví města.

Příspěvek **Pavliny Valentové** z Útvaru rozvoje a koncepce města Plzně byl zaměřen na revitalizaci nábřeží plzeňských řek a na realizovaných příkladech ukázal, jak se tato revitalizovaná nábřeží stala významným prostorem pro volnočasové aktivity obyvatel města a jaký význam mají takto upravené plochy z hlediska urbanistického i z hlediska protipovodňových opatření.

Edukativní přednáškou věnovanou vodním prvkům v parteru sídel navázal na význam vody v centrech měst **Václav Jetel** z pražské Stavební fakulty ČVUT. Na českých i zahraničních příkladech prezentoval různé druhy vodních prvků a jejich soustav včetně požadavků na jejich údržbu.

Posledním příspěvkem prvního dne konference byla prezentace územní studie veřejného prostranství lokality Rybáře v Litoměřicích jednoho z jejích autorů – **Jiřího Kugla**. Součástí revitalizace této převážně průmyslové lokality bylo její propojení s centrem města a snaha vtisknout nábřeží městský charakter a transformovat tak toto území na rozšířené městské centrum.

První den konference zakončila tradiční panelová diskuse a výroční shromáždění Asociace. V přijatém usnesení se členové AUÚP vyslovili k záměru Ministerstva pro místní rozvoj snížit již tak nízký počet pracovníků Ústavu územního rozvoje v Brně, a plédovali za zachování této organizační složky MMR, včetně vydávání odborného periodika – časopisu Urbanismus a územní rozvoj. Členové Asociace upozornili, že ÚÚR je jedinou státní institucí, která napomáhá řešení koncepčních otázek v oblasti urbanismu a územního plánování. Zejména v souvislosti s připravovanou rekodifikací veřejného stavebního práva a legislativními změnami v oblasti stavebního řádu a územního plánování je snižování počtu zaměstnanců v rozporu s požadavky praxe i názorem většiny odborné veřejnosti.

Druhý den konference zahájil předseda Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství **Jan Fibiger** seznámením s přihlášenými realizacemi do soutěže Stavba roku. Letošní ročník, v pořadí již sedmadvacátý, přinesl nárůst velmi zdařilých realizací, které vybírala porota ne jako dosud „od stolu“, ale v terénu navštívila všechny přihlášené projekty. Nasávání „duchu místa“ a diskuse s tvůrci projektu přinesly členům poroty nový pohled, než jaký by vyčetli z předložených plánů a fotografií.

Tématem následujících příspěvků byla voda v krajině. **Dana Juračková** z Krajského úřadu Plzeňského kraje se věnovala hospodaření s vodou na základě územních studií krajiny (ÚSK) v Ústeckém kraji, na nichž se podílelo šest obcí s rozšířenou působností. Z různých přístupů k řešení vyplynuly i otázky a požadavky, které nejsou dosud v ÚSK řešeny, např. jak řešit nivy

Foto: Tamara Blatová 2019, CC BY-SA

Úprava nábřeží Radbuzy v centru Plzně s kavárnou umístěnou na peší lávce

Budova Nového divadla J. K. Tyla v Plzni

malých toků, které nejsou zobrazitelné v měřítku ÚSK. Co s absencí turistických cest, je žádoucí je doplnit? Jak vyřešit absenci vymezení záplavových území malých toků a údolních niv? Možné odpovědi lze nalézt dle vyjádření **Karla Wirtha** z MMR při setkáních s pořizovateli, která jsou plánována na druhé pololetí roku 2020.

Soňa Balcárková z Krajského pozemkového úřadu v Teplicích upozornila ve svém příspěvku na význam pozemkových úprav pro územní a krajinné plánování a prezentovala realizovaná vodohospodářská opatření na Teplickou. Vodohospodářská opatření realizovaná v rámci pozemkových úprav přispívají k zadržení vody v krajině a zmírňují tak negativní důsledky sucha.

S vlivem významných nádrží a soustav na hydrologické extrémy v povodí Ohře seznámil účastníky konference **Michal Tanajewski**, vedoucí Odboru vodohospodářského dispečinku Povodí Ohře. Zdůraznil význam manipulačních řádů v rámci operativního řízení vodohospo-

dářského dispečinku zejména při povodních. Ve svém příspěvku reflektoval i problematiku sucha v roce 2018 na příkladu vlivu vodohospodářské soustavy Skalka – Jesenice – Nechranice.

Revitalizaci a renaturaci vodních toků v krajině se věnoval **Tomáš Just** z Agentury ochrany přírody a krajiny, regionálního pracoviště Střední Čechy. Cílem těchto kroků je zejména zlepšení morfologického a ekologického stavu toků, zmírnění odvodňování niv, podpora zadržování vody v krajině, tlumení vzniku a zpomalování postupu povodní k zastavěným územím.

Závěr konference patřil „okénku MMR“ – informacím z Od-

boru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj. Ředitel odboru **Roman Vodný** seznámil účastníky konference s postupem prací na připravované novele stavebního zákona. Ve svém příspěvku se zaměřil zejména na jeden z úkolů Programového prohlášení vlády ČR – vytvoření jednotného standardu pro prezentaci územních plánů. Metodický pokyn zavádí jednotný standard grafických výstupů pro závazné výkresy územních plánů a definuje datový model vybraných částí územního plánu.¹⁾ Z dalších novinek zmínil ředitel Vodný fikci závazných stanovisek, územní rozvojový plán a Národní geoportál ÚP.

Další informace MMR se týkala rekonstrukce veřejného stavebního práva. Vláda ČR v červnu tohoto roku svým usnesením č. 448 rozhodla o zřízení Nejvyššího stavebního úřadu, jako ústředního orgánu státní správy, a o vydávání ÚPD formou obecně závazné vyhlášky. Platnost nového stavebního zákona je i nadále počítána od ledna 2021 s postupným nabýváním účinnosti v průběhu roku 2021.

Příjemným osvěžením závěru konference byla návštěva budovy Nového divadla (realizace 2012–2014), která je novou scénou a zázemím divadla J. K. Tyla a disponuje nejmodernějšími divadelními technologiemi. Projekt vznikl na základě původního návrhu portugalské architektonické kanceláře Contemporânea Lda (architekti Manuel Graça Dias a Egas José Vieira), který rozpracovala architektonickou studii kancelář Obermayer Helika, a. s. Na hlavní sál, který pojme 460 návštěvníků, navazuje prostorné foyer rozvržené do tří podlaží. Průčelí budovy tvoří fasáda z litého betonu s nepravidelnými oválnými otvory, která se mění v závislosti na různém stupni nasvícení.

Plzeň je spjata i s působením architekta Adolfa Loose, který zde ve 30. letech 20. stol. vytvořil řadu bytových interiérů pro movité investory. Komentovaná prohlídka jednoho z nich byla další možností odpolední exkurze.

Letošní podzimní konference svým trochu netradičním tématem reagovala na současnou situaci týkající se jednoho z přírodních živlů – vody – jejího nedostatku i její ničivé síly a snažila se odpovědět na otázku, zda lze současnou situaci ovlivnit prostřednictvím územně plánovací dokumentace. Ukázky projektové i realizační praxe přiblížily toto téma zejména v souvislosti s krajinou – urbanizovanému území byla věnována menší část prezentací. Je proto možnou výzvou zvážit téma vody ve městě jako jeden z námětů na některou z dalších konferencí, která bude jistě také tak úspěšná, jako ta letošní plzeňská.²⁾

*Mgr. Tamara Blatová
Ústav územního rozvoje*

1) Viz: <https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Stavebni-pravo/Stanoviska-a-metodiky/Stanoviska-odboru-uzemniho-planovani-MMR/2-Uzemne-planovaci-dokumentace-a-jejich-zmeny/Standard-vybranych-casti-uzemniho-planu>

2) Výstupem konference je sborník příspěvků, který vyšel jako mimořádná příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 6/2019.